

El català a l'educació

Jordi Sedó

Lingüista i escriptor

www.escriptors.cat/autors/jordisedo

A començaments de la setmana passada, el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya (TSJC) va prendre la decisió d'ordenar l'execució provisional de la sentència que havia emès el mes de setembre, en virtut de la qual quedaven sense efecte onze articles del decret que blindava el català a les aules. Aquest decret, però, encara no s'havia aplicat mai d'ençà que el 2024 s'havia aprovat durant el mandat del President Aragonès perquè havia estat suspès pels tribunals tan sols un mes després.

Ara, el TSJC ha decidit tenir en consideració la petició de l'Assemblea per una Escuela Bilingüe de Cataluña, que havia demanat que s'apliqués la sentència sobre el decret.

El Departament d'Educació i el Conseller de Política Lingüística han volgut tranquil·litzar la població dient que això no tindrà cap conseqüència a les aules. A veure, però, si ho expliquem bé: la sentència no tindrà cap efecte a les aules perquè el Decret aprovat pel Govern de Catalunya no s'havia aplicat mai i, per tant, ara continuarà sense aplicar-se. I això ens ha de deixar tranquils? Va, home, va...! Contents i enganyats, en tot cas...!

Concretament, els articles suspesos parcialment o totalment segons el cas fixaven el català i l'aranès com a llengües normalment vehiculars d'aprenentatge i habituals de les escoles catalanes i araneses respectivament, mesura amb la qual es pretenia evitar l'aplicació de la sentència sobre l'obligatorietat del 25% de castellà.

Malgrat tot, el Tribunal Constitucional s'ha de pronunciar encara sobre si es pot o no obligar els centres a garantir aquest 25% de castellà, però, mentrestant, el català continua rebent bastonades un dia sí i l'altre també.

Mentre escric aquest article tinc accés a una notícia que ens hauria de fer pensar: resulta que el dirigent d'Air Canada ha hagut de dimitir per les crítiques que ha rebut per haver utilitzat només l'anglès –obviament, doncs, el francès– en el discurs de condolença per les víctimes de l'accident a l'aeroport La Guardia de Nova York, en què hi havia involucrada una nau d'Air Canada. L'Estat espanyol és a anys llum de veure una resposta com aquesta davant del menyspreu d'un dels idiomes de l'Estat. Un Estat, per cert, que tenia un rei, avui emèrit i a l'exili per corrupte, que va tenir la barra de dir que “Nunca fue, el castellano, lengua de imposición”.

Espanya té cinc idiomes oficials. No hauria de protegir-los tots cinc per igual? L'evidència que no en té cap intenció, però, és la clara asimetria que existeix quan només una d'aquestes llengües –el castellà– és oficial a tot l'Estat, mentre que el català, l'aranès, el galleg i el basc tan sols són oficials en una part del territori compartint oficialitat amb el castellà.

Un Estat democràtic en què, com passa a l'espanyol, conviuen diverses llengües hauria d'assumir-les totes com a seves, protegir-les, fomentar-les per igual i tractar-ne els parlants amb el mateix respecte, fins al punt que, si l'Estat detecta que una de les autonomies no dona a la seva pròpia llengua el tracte adequat, ha de ser el mateix Estat qui li ho exigeixi. Exemple clar, el de Catalunya, on classes que, per llei, s'han de fer en català es fan parcialment o totalment en castellà per decisió unilateral del professor de torn amb la impotència o la indiferència de la direcció del centre i de la inspecció i, en definitiva de la inhibició del Departament d'Educació, que sempre es posa de perfil en aquests casos. Si l'Estat assumís de veritat que el català és una llengua espanyola, hauria de cridar la Generalitat a l'ordre perquè aquesta fes complir la llei adequadament. I no ho fa. El que deia més amunt: a anys llum del Canadà.

GRISelda ESCRIGAS

Espanya té cinc idiomes oficials. No hauria de protegir-los tots cinc per igual? No ho fa i només un és oficial a tot el territori

Quan diuen que estan a favor del bilingüisme, volen dir que som els catalanoparlants els que hem de ser bilingües i ells mantenir-se monolingües

Naturalment, l'Estat incompleix de manera flagrant l'article 3.3 de la Constitució espanyola, que estableix: “La riquesa de las distintas modalidades lingüísticas de España es un patrimonio cultural que será objeto de especial respeto y protección”. I ho fa ja des del moment en què estableix que les expressions llengua castellana i llengua espanyola són sinònimes. “«La» llengua espanyola”, diuen per referir-se al castellà, cosa que sembla negar que les altres llengües de l'Estat ho siguin, d'espanyoles. Una curiosíssima contradicció quan resulta que als catalans se'ns atorga obligatòriament la condició d'espanyols, però, en canvi, no es fa el mateix amb la nostra llengua. De fet, no és que ens vulguin espanyols a la força. És que ens volen castellans!

D'altra banda, són ridículs els arguments amb què, a vegades, es defensa la imposició del castellà a l'escola: que el castellà està en perill a Catalunya, que se'l vol excloure, que els alumnes de Catalunya tenen dret a ser escolaritzats en la seva llengua... Bestieses! L'Estat és perfectament coneixedor que tots els catalanoparlants de totes les edats som bilingües, mentre que hi ha un bon gruix de castellanoparlants incapaços d'expressar-se en català i més dels que voldríem també incapaços d'entendre'l. Per tant, quan tant l'Estat com aquesta associació que ha promogut l'acció del TSJC diuen que estan a favor del bilingüisme, de fet, el que volen dir és que som els catalanoparlants els que hem de ser bilingües i, així, s'asseguren poder mantenir-se, ells, en el seu sorrut i ultramuntà monolingüisme. Una curiosa manera de propugnar el bilingüisme. Sí, senyor!

I, mentrestant, el Govern vinga fer escarafalls de la sentència. El president Illa diu que “defensarà el català i l'escola catalana fins al final” i que hi posarà “tots els recursos polítics i jurídics necessaris per

a la seva defensa” i el conseller de Política Lingüística assegura que els serveis jurídics de la Generalitat “estan estudiant la sentència per donar-hi resposta” i bla, bla, bla...! Paraules vanes. El català se'ns esmuny de les mans en una vertiginosa davallada i a tothom sembla importar-li ben poc. Gestos grandiloqüents i cap acció contundent que tingui un mínim d'efectivitat.

Des de la promulgació de la Llei de normalització lingüística el 1983, substituïda per la de la Llei de política lingüística el 1998, han passat més de quaranta anys i el resultat és que cada cop hi ha més entrebancs per a dur a terme la immersió lingüística a l'escola, que mai s'ha acabat d'aplicar del tot, fonamentalment, per la tebior en l'aplicació de les lleis que han tingut tots –i recalco: tots– els successius governs de la Generalitat posteriors a la mort de Franco, que no s'han atrevit a donar un cop de puny sobre la taula i sortir al pas de l'incompliment de tots els docents que s'han passat per l'entrecreix l'obligatorietat de parlar en català i d'exigir als alumnes que el parlin, de la mateixa manera que se'ls exigeix que parlin castellà a l'assignatura de castellà, que sàpiguen què va significar la Revolució Francesa o que siguin capaços de trobar l'amplitud d'un angle d'un triangle coneixent-ne el valor dels altres dos. O és que el català és l'única matèria en què no es pot exigir res a la canalla?

També hi ha sindicats que han posat el crit al cel per la sentència i s'han omplert la boca de vanes proclames, però no n'hi ha hagut ni un de sol que, amb les demagògiques exigències de qualitat per a l'educació que fan periòdicament quan reclamen augment de sou o una modificació de les ràtios, se li acudís renyar els docents que continuen incomplint la llei ignorant el seu deure de fer servir el català a classe.

I no podem oblidar, tampoc, la falta d'esma de la societat catalana, que, veient el lamentable espectacle d'un bon gruix de professionals que decideixen no complir la llei, es queda mirant-s'ho impassible com si es tractés d'un imponderable davant del qual no s'hi pot fer res, en comptes de cosir la inspecció a denúncies de tots i cada un dels incompliments en aquest sentit. I les associacions de familiars d'alumnes tampoc no han estat capaces de prendre col·lectivament cap iniciativa en aquest sentit?

I què més tenim? Unes dades que ens diuen que cada cop es parla menys el català, un jovent, fins i tot catalanoparlant, que s'expressa cada cop més sovint en castellà de manera innecessària, no tan sols a les xarxes, sinó també en les interaccions personals, i una societat que quan es troba algú que té una pell una mica més fosca del que és habitual o un accent poc nostrat s'apressa a parlar-li en castellà per tal que li resulti com més difícil millor aprendre català i integrar-se plenament a la nostra societat en igualtat de condicions amb els autòctons.

Cada cop és menys freqüent, sobretot en l'àmbit urbà, entrar en un bar, en un restaurant o, fins i tot, en determinats comerços i esperar que t'atenguin en català. No diguem ja si t'adreces a la policia espanyola o a un jutjat. De fet, en aquests casos, pots fins tenir problemes en moltes ocasions si reclames el teu dret. Però no tan sols això: a l'aeroport, al cinema si vols veure una pel·lícula en català, al supermercat, al taxi, a la feina... I què fem per sortir-hi al pas? Doncs abandonar la nostra llengua i rendir-nos al castellà sense presentar batalla.

I, amb aquests governs, que –no ho oblidem– nosaltres mateixos hem escollit democràticament, i amb aquestes actituds col·lectives tan dimissionàries –i no oblidem tampoc que “col·lectives” vol dir una suma d'individualitats– no podem esperar res de bo quant al futur de la nostra pobra malmesa llengua.

Si el català acaba desapareixent o esdevenint residual, serà culpa nostra –això sí– amb la inestimable col·laboració de l'Estat, que estarà encantat d'ajudar-nos en aquesta tasca.